

Rozdział metodą chromatografii bibułowej

1. Wykonanie ćwiczenia

1.1. Przygotowanie bibuły i nanoszenie substancji.

UWAGA! – do rozdziału używać bibuły typu *Whatman 1*.

Wyciąć bibułę wg załączonego wzoru oraz instrukcji prowadzącego ćwiczenie. Linie zaznaczamy tylko **ołówkiem !!!**. Linia końcowa - oddalona wg schematu - 10 cm od linii startowej – to granica, do której powinien dojść roztwór fazy rozwijającej.

Poszczególne końcówki bibuły zanurzyć jednokrotnie w odpowiednich roztworach : $J^- / Br^- / SCN^-$ i badanej mieszaninie. Po zanurzeniu końcówek bibuły w roztworach - bibułę wysuszyć strumieniem ciepłego powietrza na specjalnie przygotowanym stanowisku.

1.2. Przygotowanie fazy rozwijającej.

Przygotować 40 cm³ układu rozwijającego, który zapewni rozdział badanej mieszaniny według podanego schematu:

Butanol	:	Aceton	:	NH ₃ aq.
3	:	13	:	4

1.3. Rozwijanie i wywoływanie chromatografu bibułowego.

Do komory chromatograficznej wlać 40 cm³ mieszaniny rozwijającej. Zawiesić wysuszony chromatogram w komorze chromatograficznej tak aby dolna krawędź chromatogramu zanurzyła się w rozpuszczalniku na ok. 1 cm. Rozwijać chromatogram do czasu aż czoło rozpuszczalnika osiągnie górną poziomą linię.

Wyjąć chromatogram i wysuszyć nad strumieniem ciepłego powietrza. Spryskać chromatogram roztworem wywołującym ($Fe^{3+} : H_2O_2 = 1 : 1$) (5 cm³ + 5 cm³ dopełnione do 50 cm³ H₂O) i ponownie wysuszyć nad strumieniem ciepłego powietrza .Powstałe plamki obrysować ołówkiem i opisać.

1.4. Reakcje identyfikacji badanych anionów bez rozdziału.

1.4.1. Do dużej i wysokiej probówki wprowadzamy około 1 cm³ mieszaniny do identyfikacji i rozcieńczamy wodą do 2-3 cm³- następnie zakwaszamy 2M H₂SO₄. Dodajemy 1 – 2 cm³ chloroformu, a następnie dodajemy wodę chlorową, dokładnie wstrząsając ciecz po każdej porcji. W pierwszej chwili pojawi się w warstwie organicznej fioletowe zabarwienie charakterystyczne dla J₂ (**jeśli jest w roztworze do identyfikacji !!!**). Po dodaniu dalszych porcji wody chlorowej zabarwienie zanika:

Ciąg dalszy podpunktu ćw. – patrz druga strona !!!

Jeśli w badanej mieszaninie są obecne jony bromkowe, to po zniknięciu fioletowej barwy od J_2 , pojawia się czerwono-brunatne zabarwienie Br_2 , które przechodzi w końcu w żółte zabarwienie.

UWAGA ! Zlewać próbki z chloroformem do specjalnie przygotowanego pojemnika !!!

1.4.3. Do próbki wprowadzamy ok. 1 cm^3 badanej mieszaniny oraz ok. 1 cm^3 roztworu Fe^{3+} . Jeśli zabarwienie warstwy wodnej ma krwistoczerwony kolor świadczy to o obecności jonów SCN^- .

2. Opracowanie wyników

- Przedstawić zaobserwowane zjawiska w postaci odpowiednich reakcji chemicznych.
- Wyznaczyć wartość R_f analizowanej mieszaniny i wzorców.
- Podać skład analizowanej mieszaniny.
- Załączyć otrzymany chromatogram.
- Wykonać krótkie zestawienie wad i zalet wykrywania jonów w mieszaninie bez rozdzielu i po rozdzielu metodą chromatografii bibułowej.

3. Wnioski

4. Zakres materiału

- Chromatografia – podział, podstawy teoretyczne
- Chromatografia bibułowa
- Analiza anionów

5. Literatura

- G. Charlot *Chemia nieorganiczna* PWN W-wa 1976
- W. Aleksiejew *Analiza jakościowa* PWN W-wa 1968
- T. Lipiec *Teoria do ćwiczeń, Półmikroanaliza*
- J. Minczewski, Z. Marczenko *Chemia analityczna, t3*, PWN W-wa 1976

